

2691

ע.ע.

פרוטוקול מס' 78/58

מישיבת ועדת הכספים
מיום ב', י' בניסן תשי"ח - 31.3.1958 בשעה 11.00

נכח:

- חברי הוועדה:
- נורי - היו"ר
 - א. בהיר
 - ש. דיין
 - א. הרצפלד
 - ס. חזני
 - א. כהן
 - נ. לוי
 - ז. טרזיאב
 - י. ספיר
 - ז. צור
 - י. קרנסן
 - ח. רובין

סוזמנים:

- ד. הורוביץ - נציג בנק ישראל
- י. בר-יוסף - הטיפה על הבנקים

- נ. קיסרין (נציגי משרד המשפטים)
- ז. שכטר

ש. בנק - סוכני הוועדה

קריאה:

1. תקציב 1958/59
2. חוק לתיקון ולקיום חוקי של תקנות הבגונה (1958)
3. חוק ביול הבטחון (תיקון) והארכת תקופת ההיטל, תשי"ח-1958.
4. צו הריבית (קביעת שיעור הריבית המכסימלי), תשי"ח-1958.

1. תקציב 1958/59

הצטרף

משרד העבודה - ביטוח לאומי	-	3.000,000	-	נתקבל
הכנסות נמל אילת	-	380,000	-	נתקבל
דזרבה - תקציב רגיל	-	4.509,000	-	נתקבל
דזרבה - תקציב פיתוח	-	4.725,000	-	נתקבל

הנחלט: במקום סעיף 8 לחוק התקציב יבוא הסעיף הנא:

9. "שימוש ברזרבות שר האוצר רשאי, בהודעה לוועדה, לקבוע מלפני לפעם את הסכומים להן ישמשו סכומי הרזרבה הכללית, סכומי הרזרבה שנסעיף הוצאה 47 "הוצאות תקציב הפיתוח" וסכומי הרזרבה שנסעיף הוצאה 50 "הוצאות רשות הפיתוח".

2. חוק לתיקון ולקיום תוקף של תקנות ההגנה (כספים), תשי"ח-1958

1. שנתר:
הוועדה ביקשה בשעתו לחוק מתקנה 6 את המלים: "או שנמצאו בישראל בכל עת שהיא מאז היום השניעי במפטמבר, שנת אלף ותשע מאות ושלושים ותשע", וזאת כדי למנוע את המצב לפיו נחשבו לעבריינים כל מיני אנשים, כמו חיילים בריטיים, שהיו אז בארץ.
תקנה סמ. 6 לפי הנדסה הקיים חלה רק על אדם הנמצא בישראל, ואיננה חלה על תושב ישראלי הנמצא בחו"ל, משום שתקנות ההגנה (כספים) אינן מדברות על תושב אלא על אדם הנמצא באופן פיזי בישראל, על-מנת לממש את סעיף 50"א" או סכסכים לנסחו כדלקמן: "תושב ישראל שעשה מעשה מחוץ לישראל למימוש כל זכות שהעילה לתביעתה נוצרה או היתה קיימת בהיותו בישראל, ואשר אילו היה עושה אותו מעשה שעה שהוא נמצא בישראל היה בניגוד לתקנות אלה, וראוהו כאילו עשה את המעשה כשהוא נמצא בישראל...".

היו"ר י. גורני:
היות החוק כבר הונח על שולחן הכנסת, אנחנו צריכים לבקש מהכנסת שתחזיר לנו את החוק, נרשום בפרוטוקול שהוועדה קיימה קריאה שניה ונחזירו לכנסת לקריאה שלישית.

החוק לתיקון ולקיום תוקף של תקנות ההגנה (כספים), תשי"ח-1958 - נתקבל בקריאה שניה

חוק בול בטחון (תיקון והארכת תקופת ההיטל), תשי"ח-1958:

סעיף 1:

סעיף 1 - אושר

סעיף 2:

הצעת י. ספיר למחוק את הסעיף - לא נתקבלה
הצעת ס. ארם להוסיף כסוף פסקה (1) את המלים
"ובקרים סכריה יצפת צרונה" - לא נתקבלה

סעיף 2 - אושר

סעיף 3:

סעיף 3 - אושר

סעיף 4:

סעיף 4 - אושר

סעיף 5:

סעיף 5 - אושר

סעיף 6:

הצעת י. ספיר להאריך את תקופת ההיטל לשנה אחת בלבד - לא נתקבלה
הצעת א. וילנסקה להאריך את תקופת ההיטל רק עד ה-15 לאפריל - לא נתקבלה

סעיף 6 - אושר

מ. חזני:

הצבעתי בעד הארכת תקופת ההיטל לשנתיים, אולם אני משאה לעצמי את הזכות לרשום בפרוטוקול, כי בשנה הבאה בחזיר לדיון על פרטי החוק, על-מנת להציע תיקונים אפשריים לקראת הסכמי בשנה הבאה.

י. קרגמן:

אני מצטרף להודעת ח"כ חזני.

נ. לוין:

דובר על כך שהיו"ר ימסור מעל במת הכנסת הודעה, כי תיקן החוק לא יימשך באופן אוטומטי לאחר תום השנתיים.

סעיפים 7-8:

הסעיפים 7-8 - אושרו

סעיף 9:

הצעת י. ספיר וס. ארם למחוק את הסעיף - לא נתקבלה

סעיף 9 - אושר

סעיף 10:

הצעת ח'כ"י, ספיר שביל הבטחון על מקלטי רדיו
יהיה בחיקף שנה אחת בלבד - לא נתקבלה

סעיף 10 - אושר

סעיף 11:

סעיף 11 - אושר

סעיף 12:

הצעת ח'כ"י, ספיר שההיסל יהיה בתוקף שנה
אחת בלבד - לא נתקבלה

סעיף 12 - אושר

סעיף 13:

הצעת י, ספיר ומ, ארם למחוק את הסעיף - לא נתקבלה

הסעיפים 14-20:

הסעיפים 14-20 - אושרו

חוק בול בטחון (תיקון והארכת תקפת ההיסל),
תשי"ח - 1958 - אושר

4. צו הריבית (קביעת שיעור הריבית ומכסימלי), תשי"ח-1958

היור"י גורי:

עלינו לסכם את הויכוח על השאלה אם לקבוע
גם לחקלאות ריבית מכסימלית של 11%,
מונח לפני מכתב של הקרנות של הזרמים ההתישבותיים, כו הן קובלות על ההצעה
להעלות את הריבית המכסימלית לחקלאות ל-11%.

ד. הורוביץ:

אם הוועדה תקבע את הריבית המכסימלית
לחקלאות ל-10%, לא אהיה אחראי לכך
שהאשראי לחקלאות יצטמצם כתוצאה מכך.

א. בהיר:

אני בעד שארת שיעור הריבית המכסימלי
הקיים,

י. קרגמן:

לא אצביע נגד שיעור הריבית הקיים, אולם
גם אני מכיר שאין זה לטובת החקלאיים

לקבוע הפרטים בשיעורי הריבית, כפי כרוך שהאשראי יזרום לשיעור הגבוה
לנתר.

ס. חזני:

למעשה, רוב האשראי המופנה לחקלאות מופנה
באמצעות הבנקים הגדולים, והם יכולים לעמוד
גם בריבית של 10%.

ד. הורוביץ:

הבנקים אינם מוסד העוסק בפילוסופיה,
ואם החוק מאפשר להם לקבל ריבית של 11%,
למה שיסתפקו ב-10%?

א. כהן:

אין זה גם מענינה של המדינה שלקליינטים
לאשראי בלתי פרודוקטיבי יהיה כוח משיכה
רב יותר מאשר לחקלאות ולתעשיה, ולכן אני מציע לבטל את ההפרש בשיעור
הריבית המכסימלי.

ז. צור:

למעשה, רוב האשראי המופנה לחקלאות ולתעשיה
מופנה דרך הבנקים הגדולים, ואשראי זה אפשר
לכוון. ההפרש ב-1% לא יהווה גורם כבודל האשראי הזה, לעומת זאת,
התוספת של 1% לגבי החקלאות והתעשיה מהווה נטל כבד שלא יוכלו לשאת בו.

ז. סדניאב:

למעשה, הבנקים מחייבים את החשבונות בריבית
של 11%, אם כך הדבר, מוטב לא לחיות מתוך
השלמה בשתיקה של עבירה על החוק.

ז. צור:

החקלאות משלמת ריבית של 10%.

א. בהיר:

אף התעשיה.

ד. הורוביץ:

כל ההפרש מטתכם בפחות מ-300,000 ל"י, מפני
שחלק מהאשראי לחקלאות ניתן ע"י אגודות
קואופרטיביות שלגביהן ממילא הריבית המכסימלית היא 11%, שום בנק אינו
ואף לא צריך להיות מוטד פילנטרופי, ואם הוא יכול לקבל באופן חוקי
ריבית של 11%, לא יתן אשראי בריבית של 10%, אף אין לי אפשרות לקבוע
את גורל כל האשראי, הקטנת שיעור הריבית תגרום להקטנת האשראי לחקלאות
ולתעשיה, והק תשלמנה בעד זה מחיר יקר.

ב-6 נגד 5 קולות שוחלט להשאיר את
שיעור הריבית המכסימלי הקיים.

היו"ר י. גורדי:

אני עוברים לנקודה השניה - הלואות
צמודות ערך, ישנה הצעה לשמור על 3
שיעורי ריבית, וישנה הצעה לבטל את השיעור של 6.5% ולקיים רק שני
שיעורים: 7.250% ו-7.5%.

א. בהיר:

אני מציע שאם הבנק מוטד הלואה מקופת
תגמולים, וסקבל על עצמו את האחריות,
תהיה לו רשות לקבל עוד 3/4% ריבית.

ג. קיסרון:

הדבר אינו ניתן לטיקוח, ועל-כן אינני
יכול לקבל הצעה זו.

י. בר-יוסף:

אני תומך בדברי מר קיסרון, חוץ מזה,
אין לכך גם כל הצדקה, אני ממליץ על
שני שיעורי ריבית 7.250% ו-7.5%.

א. בהיר:

לקופות התגמולים אמור לתת הלואות.
הן צריכות להפקיד את הכסף במוטד
בנקאי, לקבל עליו אחריות מלאה, ואז הן יכולות לקנות בו אגרות
חוב של הממשלה, או שהכסף יינתן בהלוואה לגורמים אחרים, ועל-כן
אני מציע שקופות התגמולים יקבלו 6.5% והבנקים יקבלו 7.250%.

היור"ר י. גורני:

ההודעה כי הדבר אינו ניתן לאבחנה ולפיקוח מעמידה אותי במצב קשה במקצת. אני עוד לא משוכנע שהדבר אינו ניתן לפיקוח. הבנקים עומדים לפיקוח, ואפשר לבדוק כל מה שהם עושים.

י. בר-יוסף:

מבחינה הגיונית צודק יור"ר הודעה, אפשר לפקח על הכל, אבל השאלה אם זה כדאי יאם זה סוצדק. זו ללא ספק הכבדה רצינית מאוד בפיקוח, שאינני רואה לה כל הצדקה. אם קופת התגמולים תרצה למסור הליאות באמצעות הבנקים, יקבלו שיעור דיכית נמוך יותר, או שלא יעשו זאת בכלל וישקיעו את הכספים בניירות ערך.

א. בהיר:

אם קופות התגמולים תשקענה את כל הכספים בניירות ערך, לא תוכלנה לעזור בכך לחקלאות ולתעשיה.

היור"ר י. גורני:

מהו המצב החוקי הקיים לגבי השקעות כספי קופות התגמולים?

י. בר-יוסף:

כל קופת תגמולים חייבת להשקיע 60% מכספיה בניירות ערך צמודים; 25% מכספיה היא רשאית לתת הלוואות לבורדים מחברי הקופה ו-10% הנותרים הם רזרבה ונתונים לשיקול דעתה של כל קופה. צריך להשאיר לקופות התגמולים את חופש הפעולה אם לתת הלוואות במישרין או באמצעות בנקים.

(אחרי כן רשם א.ט.)

היו"ר י. גורי:

ז.א. שלכל קופה יש שליטה על 35% מהכספים, והיא יכולה להשתמש בהם כראות עיניה. אולם 25% היא חייבת לתת בתור הלוואות לחבריה ו-10% היא יכולה לתת לכל דורש. ובתחום זה היא יכולה לתת או בעצמה במישרין או באמצעות מוסד בנקאי.

א. בהיר:

אסור לה לתת הלוואות לבוודדים, לא לחברים, גם בתחום ה-10%. איננו מעוניינים בזה, כי

הכסף הזה אינו בטוח.

י. קרגמן:

על בטחונות הקופה בעצמה תדאג. יש גם ברית פיקוח אשר מפקחת.

ז. סוואייב:

יש אינטרסים לגיטימיים של מקבלי הלוואות הרוצים להביא את הקופות לבנקים, אבל אני חושב שגובה יותר מוצדק להביא את הבנקים לקופות החגמולים. כאשר קופת החגמולים רשאה גם לתת הלוואות בעצמה ולקבל 71/4% ריבית, הבנק ינהל מ"מ עם הקופה ויתכן שבמקרה מסויים יציע ריבית העולה על 6.5%, ויתכן שעל סוג מסויים של הלוואות הוא יהיה מוכן לתת 63/4% והבנק בעצמו יסתפק בחצי אחוז ריבית, אפילו יתכן שהבנק יתן 7% ריבית ויסתפק ברבע אחוז קומיסייה. יתכן שיהיו מקרים שהאחריות תחלק ביניהם. אני רוצה להשאיר זאת למשחק חופשי בין הקופה ובין הבנק. אני חושב שהקופות תבכרנה להשחרר מהאחריות תמורת ויתור על רבע או על חצי אחוז שלמסור את הכסף באמצעות הבנק.

היו"ר י. גורי:

אחד הנימוקים של חה"כ בהיר הוא, כי ברגע שנקבע ריבית של 7 1/4% נוצר לחץ מלמעלה למטה והבנקים יבואו וידרשו 8%. הם יכולים ללחוץ אבל כלום אנחנו מוכרחים להכניע ללחץ? זה נתון לשיקול דעתה של ועדת הכספים.

י. קרגמן:

קופות החגמולים מאגדות בתוכן עשרות אלפים פועלים, עובדים, פקידים ועצמאיים החוסכים פרוטות, ואני מעוניין, כחבר קופת חגמולים וכאחד ממייסדי קופת החגמולים בארץ, שחשבוניות האלה ישאו כמה שאפשר ריבית יותר גבוהה. אם ניתנת הזדמנות לקבל 7 1/4% במקום 6 1/2%, תהיה זו תעודת כבוד לוועדת הכספים אם היא תאפשר לאלפים החוסכים לקבל את האחוז היותר גבוה. לא מעוניינים אותי כרגע הבנק

שנית, החוק אינו מכריח לקחת את האחוז המכסימלי של ריבית. ז.א., שאם קופת החגמולים לא חרצה להסתכן במתן הלוואות היא תיתן את הכסף לבנק וחסכים לקבל רבע או חצי אחוז פחות. קופת חגמולים נבונה לא תרצה להסתכן ותיתן את כספיה באמצעות בנק. אבל קופת חגמולים המשקיעה כספה לפי הבחנה רשאית לקבל את הריבית בשיעור 7 1/4%.

איננו צריכים להפלות בין בנק לבין קופת חגמולים המאגדת בתוכה אלפי חוסכים בארץ.

מ. קלמר:

אני מסכים עם דברי חה"כ קרגמן, שהקדים אותי בדבריו. חה"כ בהיר היה צודק לפני שנה, לפני שהחקבל החוק החדש על קופות החגמולים. כיום מכריחים את קופות החגמולים להשקיע 65% מהכספים בניירות ערך ממשלתיים. 25% הן חייבות לתת לחבריהן, ולגבי מתן הלוואות לחברים בוודאי יש להן תקנות משלהן. המדובר הוא ב-10% הנוותרים שהן רשאיות לתת באופן חופשי לכל אחד. בתחום 10% אלה כל קופת חגמולים היא אוטונומית. הח"כ הוא שהבנקים ידרשו העלאת הריבית.

היו"ר י. גורי:

קיבלתי שני מכתבים ממנהל בנק הפועלים. אחד מהם הוא העתק המכתב שנשלח לשר נפתלי, אשר טיפל בשלב הראשון בהכנת הצו. (קורא את המכתבים)

א. בהיר:

אם תעמוד השאלה מה צריכה להיות הריבית המכסימלית בקונטקסט דברי חה"כ קרגמן אציע שהריבית תהיה 6.5%, כפי שקבענו בשנה שעברה. אינני יודע מדוע צריך להוסיף עוד 3/4%. 6.5% זה למעשה 14% ולפעמים מגיע ל-18%. עם כל הערכת את חסכוניות הפועלים, גם לפועל אשר מכניס כסף לקופת חגמולים אם הוא מקבל בין 14 ל-17 אחוז ריבית זה לגמרי מספיק.

עובדה שהתנגדנו לכך שהממשלה תיתן יותר

מ-6.5% ריבית. כל האיגרות שהממשלה הציאה נושאות ריבית של 6.5% וכאשר היתה הצעה להעלות את הריבית ל-7% או ל-7.5% התנגדנו ולא אישרנו שום מלווה צמיד בריבית יותר גבוהה.

מה גורל מס-הכנסה?

י. ספיר:

לא אכנס לענין מס-הכנסה, יסבד זאת המפקח על הבנקים.

א. בהיר:

אני מזהיר את חברי הוועדה מפני העלאת

הריבית ל-7 1/4%, כי ברגע שנעלה אותה זה יהיה 8%, ולא רק בבנקים, אלא חתיה נטייה להעלות את הריבית הצמודה של מלוות הממשלה, וזו תוספת ריבית צמודה על כל המשק היצרני.

אם תתקבל עקרונית הצעתו של ח"כ קרגמן אצביע בעד 6.5%. אז קופות התגמולים ירצו - יתנו דרך הבנקים; לא ירצו - לא יתנו דרך הבנקים. אינני מבין מדוע צריך לעשות יוצא-מן-הכלל...

היום יש 7 1/4%.

ז. סוזאייב:

רק בבנקים. עשינו יוצא-מן-הכלל לגבי הבנקים.

א. בהיר:

אינני דואג לבנקים ואני חושב שהדאגה לחברי

קופות התגמולים ב-6.5% מלווה צמוד היא דאגה מספיקה ומשק המדינה אינו יכול לשאת יותר. זה יפגע בכל ענין הריבית הצמודה במדינה.

הייתי רוצה שנשמע מפי המפקח על החסכון

האם לפי דעתו כדאי כי כל קופת תגמולים חיהפך לבנק. לדעתי זה דבר שלילי. יתכן שההנהלה של כל קופת תגמולים שואפת להפוך את הקופה לבנק, אבל זה דבר שלילי מבחינת חברי הקופה. מוטב לה לקופה לקבל 6.5% באחריות בנקאית על אותו כסף שאין עליו אחריות ממשלתית.

אין ספק שיש כמה שיקולים לטובת עמדתו של

ח. רובין:

ח"כ בהיר, אבל בסופו של דבר אין לקבל את

עמדתו. הוא עושה חשבון של 6.5% ושל 7 1/4% ומכפיל את הריבית הזאת לפי הצמידות, אולם כל אדם שהיה חבר בקופת תגמולים יודע שחלק מהכסף הלך לאיבוד, כלומר ערך הכסף ירד. אין ספק שכספי הפועלים הלכו לאיבוד סכומים גדולים בעיקבות האינפלציה, חסכון זה היה מופקר. התקנות של מס הכנסה לגבי קופות התגמולים למעשה לא משאירות להן חופש פעולה. מצד אחד הן חייבות להשקיע 65% מהחסכונות בניירות-ערך ממשלתיים ומצד שני גם לגבי 35% הנוותרים יש הגבלות למשל: לחברים נותנים הלוואות רק לצרכי שיכון.

אינני אומר שצריכה להיות מדיניות-ריבית

מיוחדת לגבי קופות התגמולים, אבל הקופות זכאיות לאותו שיעור המקובל בבנקים.

זאת נעשה על-ידי השוואת "גמול" לבנק.

א. בהיר:

זה לא פוחר את הבעיה. זה נוטל מהקופה

ח. רובין:

כל השפעה לגבי האמצעים המרכזיים בה.

השאלה היא אם קופות התגמולים והבנקים צריכים להיות בדרגה אחת. אני אומר: כן. אם בנק רוצה לקבל הנחה ינהל מו"ש עם קופת התגמולים.

אני מבין את כוונת ח"כ בהיר - לתת את

מר בר-יוסף:

ההלוואות האלה על-ידי הבנקים. אולם

השאלה עומדת כן: אם לקבוע שאחרי שאינם בנקים מקבלים 6.5%, בזמן שאם הכסף ניתן באמצעות בנק הריבית היא 7 1/4%, אנחנו יוצרים כוח משיכה להכניס כספים אלה לבנקים ולעמוד על המקח אם לתת להם רבע אחוז או שמינית אחוז. הנימוקים היו: אם אפשר לקבל 7 1/4% - למה לתת הלוואות באמצעות הבנק, הקופה בעצמה תיתן. פה יכולות להיות שתי גישות. אפשר להשאיר זאת למו"מ של מיקוח בין קופת התגמולים והמוסד הבנקאי או שקופת התגמולים רוצה להשתחרר מכל אחריות

3/3/58

וטיפול, היא משאירה את אלה לבנק והיא מסתפקת ב-6.5% או ב-6 3/4%; או ליצור איזה דבר שיעזור לבנקים למשוך כספים להשקיע בהם. תלוי מהי הגישה.

הדבר השלישי הוא אם לקבוע בצו שההלוואות הניתנות באחריותו של מוסד בנקאי נושאות 7 1/4% בעוד שאם אינן ניתנות באחריותו הריבית היא פחות מ-7 1/4%, אני מתנגד לאבחנה זו. אם תתקבל עמדתו של חה"כ בהיר להשאיר 6.5% ו-7 1/4% אני נגד האבחנה לגבי האחריות.

י. ספיר:
אבל מה לגבי האבחנה שהבנק יקבל 7 1/4% וקופת התגמולים 6.5%?

מר בנ-יוסף:
זהו המצב הנוכחי ואני מוכן להשאיר את המצב הנוכחי.

היו"ר י. גורי:
עלינו להצביע ראשית כל אם להוסיף את המלים "ועל אחריותם המלאה".

הוחלט לא להוסיף את המלים הנ"ל

היו"ר י. גורי:
כמו כן עלינו להצביע אם לקיים שלושה שיעורים או שני שיעורים בלבד.

בעד שלושה שיעורים - 5

בעד שני שיעורים - 5

היו"ר י. גורי:
מאחר שהקולות שקולים ואין הכרעה נעבור בינתיים לסעיף הבא בסדר-היום.

חוק ערבויות מטעם המדינה, תשי"ח-1958

היו"ר י. גורי:
נקודת המוקד היא בסעיף 3. (קורא את הסעיף) עד עכשיו, אם זה עלה על 10%, היה צריך להיות על דעת כל חברי הוועדה ואילו עכשיו הממשלה מציעה שיהיה רוב מסוייג של שני-שליש. היו חילופי דברים בענין זה והיו חברים ששאלו למה נחוץ החידוש הזה. הטענה הייתה שבדרך-כלל ועדת הכספים אף פעם לא סרבה ואם כן - למה כעת מציעה הממשלה רוב של שני-שליש? לממשלה יש נימוקים סבירים. היא סבורה שלא יתכן למסור וטו לחבר אחד. שוחחתי עם שר האוצר ומסרתי לו על הויכוח שיש בוועדה. הוא אמר: או שבדרך-כלל קובעים שזה בתחום של 10% ואסור לחרוג מזה או שנותנים אפשרות לחרוג. ואם כן נותנים אפשרות כזאת אין טעם לתת זכות של וטו לחבר אחד בוועדה. זהו הנימוק של הממשלה ושר האוצר ביקש ממני להביאו בפני הוועדה. אני מוסר את הדבר בשם אומרו.

ז. סוזאייב:
אם שר האוצר מחכוון להפעיל את הסעיף הזה ולבקש ערבויות החורגות מהמסגרת של 10%

לעתים קרובות - אז הוא צודק. אבל אם פני הדברים הם כפי שהיו כל הזמן - ואני מבין שהחוק שקיים עד היום הזה יצא מההנחה ששר האוצר יבוא לוועדת הכספים רק במקרים יוצאים מן הכלל - הרי כולם השלימו שאם במקרים יוצאים מן הכלל שר האוצר יבוא לוועדת הכספים ויבקש היחר כזה הרי כל חברי הוועדה צריכים להסכים לכך.

נציגי האופוזיציה בצדק יצפרכו להעלות חשש שאם שר האוצר עומד על זה כנראה שחל שינוי יסודי בגישתו וכנראה בעתיד אלה לא יהיו מקרים בודדים.

זוהי אינטרפרטציה חופשית מאד.

היו"ר י. גורי:

ז. צור:
אני חושב שאין התיקון הזה קשור עם איזו מדיניות קונקרטית בענין הערבויות. דומני שלא היו מקרים שעברנו על ה-10%.

מר קיטרון: בשנים הראשונות היו.

ז. צור:
עכשיו, לאור גודל החקציב, אין להניח שנעבור על ה-10%. הענין הוא עקרוני: אם הממשלה צריכה להיות חלויה בהסכמת כל חברי הוועדה. אני חושב שאין זה דמוקרטי. שני שלישי מחברי הוועדה זהו משקל מספיק כדי לקבל אחריות על כך.

י. ספיר:
הייתי מציע לדחות כל הצעה לשינוי המצב הקיים עד שניתקל במקרה אחד שבו ההצבעה לא תהיה ברוב של 100% אלא יתברר שיש עיכוב במתן הערבות. אני רוצה לעמוד על המציאות הזאת. היום, ללא פרצדנט, הדבר הזה חסוד.

היו"ר י. גורי:
אני מבקש שנדון על זה מבחינה עניינית ולא מבחינת החשדה שמא יש מאחורי זה משהו. השאלה היא אם לגופו של ענין הנימוקים של הממשלה סבירים או לא. שר האוצר אומר שאם יהיה צורך לחרוג מהמסגרת של 10% אין הגיון שהחלטה על כך תהיה נתונה בידי חבר אחד בוועדה שחיה לו זכות וטו.

י. ספיר:
אולם המצב הזה קיים. אילולא היה קיים נימוק שר האוצר היה הגיוני.

ז. סוזאייב: אני מוכן להציע רוב של 12 חברים.

ח. רובין: אני מציע אותה הצעה של ח"כ סוזאייב.

היו"ר י. גורי:
אני מבין שההצעה היא רוב של 4/5 מהנוכחים בישיבה.

מ. חזני:
אני תומך בהצעה של רוב של 4/5. אני מבין מדוע מציעים כעת שינוי. כל עוד זה היה חוק עם חוקף של שנה אחת אפשר היה לכלול בו החמרה כזאת. עכשיו, עם הפיכתו לחוק קבע לא יתכן שקול אחד נגד יעכב את הענין. אולם אם נחליט על רוב קטן מ-4/5, מאחר שהקואליציה עומדת עכשיו על 2/3 יכול להתקבל הרושם שבכוח לחץ קואליציוני תועבר איזו ערבות. משום כך אני תומך בהצעה על רוב של 4/5.

היו"ר י. גורי: אצביע את שתי ההצעות.

- בעד הצעת הממשלה - 5
- בעד רוב של 4/5 - 4

נתקבלה הצעת הממשלה

הסתייגות לח"כ סוזאייב

היו"ר י. גורי:
אני רוצה למסור את נימוקי ההצבעה שלי. הממשלה אומרת שיש לה נימוק סביר לשנות את המינהג הקיים והנימוק שלה הוא: אם בכלל רואים אפשרות שבמקרים יוצאים מן הכלל צריך לחת ערבות גם מעל ל-10%, לא יתכן להפקיד את ההחלטה על כך בידי אדם אחד. הנימוק הנגדי היה שהממשלה מחייבת אחרי מדיניות שהיא תוכל להשתמש במכשיר זה בסיטונות. אינני מקבל נימוק זה.

שנית, אם אומרים שהרוב צריך להעמיד על הקואליציה פלוס אחד, אינני יכול לקבל זאת. אין להחנות באופן עקרוני רוב של קואליציה פלוס אחד, כי פירוש הדבר שמוסרים זכות וטו לאחד הזה.

אני מציע הצבעה מחדש.

ג. ספיר:

צריך להציע חידוש הדיון.

מר בזק:

אני מציע חידוש הדיון.

י. ספיר:

ראשית, החברים שרוצים יכולים למסור את נימוקי ההצבעה שלהם.

הינ"ר י. גנהי:

במסגרת פרלמנטרי אחד מיתרונותיו הוא חתירה לשיתוף חלקים יותר גדולים של הבית.

ח. רובין:

בענינים פיסקאליים, שאינם קשורים בתפיסות חברתיות, צריך להשיג שיתוף של חלקים אופוזיציוניים. בזה אני רואה חשיבות גדולה, ואינני מתכוון למפלגה זו או אחרת. לא הייתי מציע מספר רק מתוך הישוב השבוני שדרוש עוד קול אחד, אבל מצד שני אינני חושב שאפשר לעשות הישוב שהוא מתאים לגיזרה של הקואליציה הקיימת. לכן הפתרון של 4/5 הוא הוגן. אל נשכח שהרוב תמיד יכול לשנות את החוקים, כאשר לדעתו, אינם עומדים במבחן המציאות.

נימוקי חה"כ רובין הם גם נימוקי.

מ. חזני:

הצבעתי בעד הצעת הממשלה ונגד הצעת חה"כ סוזאייב מנימוק זה: איננו צריכים לאפשר

א. בהיר:

שבציבור יגידו שמשיגים את הקול הזה על-ידי דואודס. מזה צריך להזהר כל פרלמנט. כאשר קובעים רוב של 2/3 זהו דבר ידוע שמחייב שני שלישים מהמצביעים.

הצבעתי בעד ההצעה של 4/5, בעת שהייתי משוכ שאין שום יסוד והצדקה לשנות את החוק.

ז. סוזאייב:

כדי להווכח אם אותו נימוק שהובא כאן, שאי-אפשר למסור לאיש אחד סמכות של וטו, עומד בביקורת המציאות או לא. גם בישיבה הקודמת וגם בישיבה זו דובר על איש אחד ולא על אופוזיציה. הצעתי 4/5 ולפי הצעתי צריכים שלושה או ארבעה קולות כדי להכשיל את הצעת הממשלה. למדתי הרבה מהצבעה זו.

קודם-כל אני קובע את העובדה שלממשלה אין לה על מה להסתמך בדרישתה לשינוי.

י. ספיר:

שנית, את המושג הזה של רוב של שני שלישים הייתי מקבל אותו בתנאים של שלטון אחד. אולם אצלנו, איפה שיש אחריות קולקטיבית של הקואליציה, אינני יכול לסמוך על שיקולו האישי של החבר. בי אחת משתיים: אם זה דבר של מה בכך, יצביע כל אחד לפי ראות עיניו, אבל אם זה ענין כל-כך חשוב, הקואליציה תטיל אתמרותה, ואם יש מרוח קואליציונית אז עומד גוש מול גוש. ז.א., שהממשלה מתכוונת להטיל את המרוח על שני שלישים ולא על ארבע המישינות, כי היא אינה יכולה להטיל מרות על ארבע המישינות. פירוש הדבר שהשלטון רוצה להבטיח את עצמו בוועדה וזה מסול.

אני מציע דיון מחדש והצבעה מחדש.

אשר להצעתו של חה"כ ספיר לפתוח בדיון מחדש, אינני יכול לקבוע זאת, עלי לשאול

הינ"ר י. גנהי:

את הרזעיה:

אני בעד הצבעה מחדש ולא בעד דיון מחדש.

ז. צורי:

אינני חושב שאפשר לפתוח בדיון מחדש.

א. בהיר:

לפי התקנון אפשר להציע חידוש הדיון והמציע צריך להביא את נימוקיו.

מר בזק:

מ. חזני:

יתכן שהממשלה מסכימה ל-4/5. לפני
ההצבעה מחדש אני מציע לשאול את שר

האוצר אם הוא מסכים להצעה זו.

היו"ר י. גורי:

אינני יכול עכשיו לשאול את שר האוצר.
אני חייב לשאול את הוועדה ואם היא רוצה

יכולה להחליט להצביע מחדש.

ש. דיין:

אני מציע, להפסיק כעת את הדיון בנושא זה,
לחייץ עם שר האוצר ולהצביע בשעה 19.00.

נ. לוי:

מי שרוצה יכול להמלך בדעתו של שר האוצר,
אבל עלינו להחליט שנתחיל בדיון מחדש.

א. בהיר:

אני מציע להצביע על-כך בעוד חצי שעה.

היו"ר י. גורי:

בינתיים נעבור לענין הריבית.
מר בר-יוסף, לאחר שחדיץ עם נגיד בנק
ישראל, מציע, שאם אין רוב אף להצעה אחת להשאיר את המצב הקיים. אצביע
שוב בעד שלושה שיעורים ובעד שני שיעורים.

ה צ ב ע ה

- 6 - בעד שלושה שיעורים
- 6 - בעד שני שיעורים

היו"ר י. גורי:

אני חוזר ואומר שדעתו של הנגיד היא, כי
במקרה ואין רוב לאף הצעה מוטב להשאיר
את המצב הקיים: שלושה שיעורים אבל בלי חוספת המלים "ועל אחריותם המלאה".
אני מוכן לקבל זאת בלי שום חוספת, גם לא
לגבי "גמול".

י. ספיר:

היו"ר י. גורי:

אצביע כעת את ההצעה להשאיר את המצב הקיים.

ה צ ב ע ה

- 6 - בעד השארת המצב הקיים
- 5 - נגד

היו"ר י. גורי:

עכשיו מעוררים את שאלת "גמול".

ז. סוזאייב:

יעמידו זאת על סדר-היום. זוהי שאלה חדשה.

י. קרגמן:

אין זו שאלה חדשה.

ח. רובין:

הענין הזה נידון כבר, כל חבר יכול להציע
תיקונים מסויימים ומישהו יכול להציע
להכליל את "גמול", אחר יכול להציע מוסד אחר. על כל הצעה תהיה הצבעה בעד
ונגד. מבחינת הסדר אין כל מניעה שחברי ועדה יציעו להרחיב את הצו בצורה
זו או אחרת על מוסדות שונים, מוכם "גמול".

חוק בול הבטחון

היו"ר י. גורי:

לפני שאנעל את הישיבה אני רוצה להביא
להצבעה את הצעות מק"י לבול הבטחון.
סיעת מק"י מציעה להאריך את החקופה של בול הבטחון לשבועיים במקום לשנתיים.

הצבעה

הצעת סיעת מק"י, כנ"ל - נפלה.

היו"ר י. גורי:

נחדשאת הישיבה בשעה 15.00.

הישיבה נועלה בשעה 14.30.